

2021

SYDKUSTENS
ORDKONSTSKOLA

isik

Årsrapport 2021

Innehållsförteckning

1.	Allmänt om verksamheten	
1.1.	Ordkonstskolans direktion	2
1.2.	Finansiering och personal	2
2.	Kontinuerlig ordkonstundervisning	3
2.1.	Ordkonstundervisning i grupper	3
2.2.	Pilot med premiumgrupper	4
2.3.	Samarbete med DuvTeatern	5
2.4.	Ordkonstveckan	6
2.5.	Unga poeters sällskap	6
2.6.	Elevernas egen show	6
3.	Småbarnsordkonst	7
3.1.	Poesiverkstäder på daghem, virtuellt och fysiskt	7
3.2.	Kulturspaning i Esbo	8
3.3.	Program för småbarnsfamiljer	8
3.4.	Poesifilmer för alla sinnen	9
3.5.	Hallå-projektet RimCirkus	9
3.6.	Beställningsuppdrag inom småbarnspedagogiken	9
4.	Ordkonstprogram och evenemang	9
4.1.	Samarbete med Nordisk Kulturkontakt	9
4.2.	Harry Potter och -temakurs	10
4.3.	Sommarkurser och läger	10
4.4.	Alfons Åberg 50 år	10
4.5.	Bokquiz på Helsingfors bokmässan	11
4.6.	Lux Archipelago & En bänk kommer lastad	11
4.7.	Ordens estrad och ordkonst hela vägen	12
4.8.	Höstlov = Läslov	12
5.	Undervisningsprojekt och pedagogiska material	13
5.1.	Digitalt material & filmer	13
5.2.	Lilla Ordboet	13
5.3.	Kulturpaletten – Ett samarbete med DOT	14
5.4.	Bokpaket med ordkonstmaterial	14
6.	Kompetenshöjande verksamhet	15
6.1.	Ordkonstledarutbildning	15
6.2.	Personal- och kompetensutveckling	16
6.3.	Gästföreläsningar och samarbeten	17
7.	Utvecklingsarbete	18
7.1.	Utredning om ordkonstlärarutbildning	18
7.2.	Nationella nätverk	19
7.3.	Nordiska nätverk	19
8.	Information och kommunikation	20

Bilagor

Lärare

Finansiärer

Statistik över grupper, elevantal samt projekt, evenemang, mm

1. Allmänt om verksamheten

Syd kustens landskapsförbund upprätthåller Sydkustens ordkonstskola som har som uppdrag att ge ordkonstundervisning för barn och unga inom hela verksamhetsområdet. Till verksamheten hör att ordna ordkonstundervisning i kontinuerliga ordverkstäder, att ge grundläggande konstundervisning, göra projektsatsningar, erbjuda ordkonst för småbarn, utarbeta pedagogiskt material, arrangera fortbildningar och utveckla ordkonsten som konstform på svenska i Finland.

Ordkonstverksamheten omspannar åldersmässigt allt från småbarn till ungdomar och vuxna. Dessutom satsar vi på att utarbeta pedagogiskt material och ordna fortbildning för vuxna som jobbar med barn.

År 2021 har verksamheten utvecklats och vuxit på många plan. Även detta år har präglats av de omställningar och nya arbetssätt coronapandemin har medfört. Verksamheten har till stora delar kunnat förverkligas och fortsätta, men även inställda evenemang och osäkerhet har varit oundvikligt.

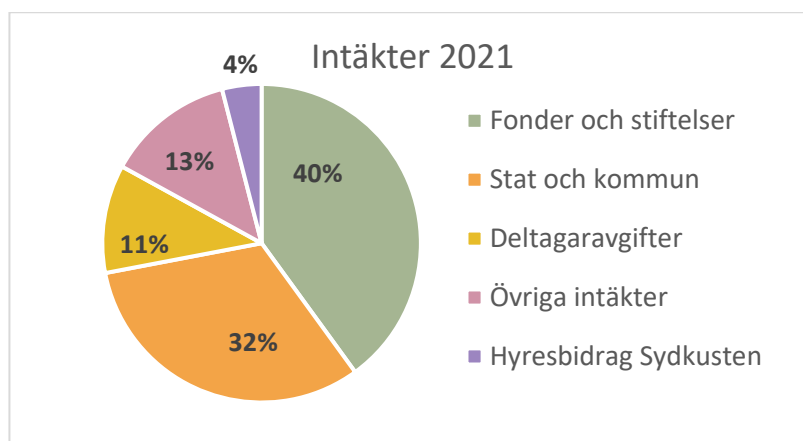
1.1. Ordkonstskolans direktion

Sedan 1.1.2014 är Sydkustens ordkonstskola en egen administrativ enhet med Sydkustens landskapsförbund som huvudman. Sydkustens styrelse utser direktionen för ordkonstskolan samt godkänner dess verksamhetsplan och budget. Målet är en långsiktig och kvalitativ verksamhet med statlig finansiering. Sydkustens ordkonstskolas läsår inleds i september och avslutas i april. Medlemmarna i direktionen har varit Silja Borgarsdóttir Sandelin (ordförande), Nina Björkman-Nystén, Bianca Gräsbeck, Bicca Olin, Werner Orre, Heikki Pakarinen, Johan Werkelin och Holger Wickström.

1.2. Finansiering och personal

Verksamheten leds av rektor Monica Martens-Seppelin. Bokföring och övriga administrativa tjänster erhålls som bidrag av Sydkustens landskapsförbund. Även gemensamma projekt genomförs. Projektledare Katja von Wendt är heltidsanställd på kontoret i Helsingfors, Paola Fraboni är anställd som regional ordkonstlärare i Åboland på deltid och Lotta Sanhaie är anställd som ordkonstlärare med planering på heltid i huvudstadsregionen. Petra Norrgård arbetar på deltid och Charlotta Portin på heltid (fr.o.m. hösten) som ordkonstlärare i huvudstadsregionen. Ordkonstlärare på timbasis har anställts utgående från finansiering samt antalet grupper och behov. Sammanlagt 14 ordkonstlärare har engagerats under kalenderåret för de kontinuerliga grupperna. En förteckning på samtliga timlärare under år 2021 finns som bilaga.

Ordkonstskolan arbetar målmedvetet för en stabil ekonomi. Finansieringen består av olika bidrag från såväl offentliga som privata bidragsgivare men finansieringen är väldigt splittrad och ofta projektbaserad. Ordkonstskolan fick extra statsbidrag för att ordna ordkonstledarutbildning, för att utveckla läroplanen samt för undervisning under pandemin. Deltagaravgifterna samt olika samarbetsprojekt utgör ca 25% av intäkterna. Kostnaderna för verksamheten kalenderåret 2021 var 294 672 € och intäkterna 275 447 vilket betyder att räkenskapsperiodens resultat visar ett underskott på -19 225 euro. Pandemin föranledde ett större personalbehov eftersom elevgrupper och årskurser på många ställen inte fick blandas med varandra. Personalkostnaderna ökade också pga ett ökat elevantal och för att kunna utveckla verksamheten och förnya läroplanen inom grundläggande konstundervisning. Dessa åtgärder är nödvändiga i syftet att kunna på sikt erhålla en hållbar finansiering för verksamheten.

2. Kontinuerlig ordkonstundervisning

2.1. Ordkonstundervisning i grupper

Sydskustens ordkonstskola upprätthåller i december 2021 48 grupper för åk F-9 i 10 kommuner. Antalet elever som går i de kontinuerliga ordverkstäderna har ökat och år 2021 deltog i genomsnitt 474 elever i den kontinuerliga verksamheten. Eleverna i ordverkstäderna träffas en gång i veckan, i regel 12–13 gånger under en termin, 25 gånger per läsår. Undervisningen sker oftast i skol- och biblioteksutrymmen. Anmärkningsvärt är att elevantalet fortsatt stiga även under pandemin, med nästan 100 elever fler hösten 2021 jämfört med hösten 2020.

Grundläggande konstundervisning ges i Sibbo kommun, Borgå stad, Helsingfors stad och Pargas stad för sammanlagt 316 elever. I dessa fyra kommuner följer vi systematiskt upp elevernas framsteg och antalet undervisningstimmar. Ordkonstskolan jobbar kontinuerligt med att kunna erbjuda grundläggande konstundervisning även i övriga verksamhetskommuner och har nu kommit ett steg vidare i detta arbete genom en anhållan till Åbo stad i slutet av året. Under året har vi arbetat extra mycket med att utveckla den grundläggande konstundervisningen bl.a. genom att skapa olika temakurser för att ytterligare engagera och motivera eleverna. Temakursernas uppgift är att ge eleverna möjlighet att själva välja inom vilka områden de vill fördjupa sig. Med hjälp av temakurserna kan eleverna även besöka litterära miljöer samt ges möjlighet till tvärkonstnärliga samarbeten, som är svåra att arrangera inom ordinarie undervisning. Under en temakurs besökte till exempel eleverna Helsingfors bokmässan och fick delta på scen i en Bokquiz (Läs mer i avsnitt 4.5.)

Undervisningen bygger på läroplanen i alla grupper. Eftersom grupperna ofta är åldersblandade får lärarna arbeta med att anpassa övningarna individuellt så att varje elev utvecklas i egen takt som ordkonstnär. Ett gemensamt tema fungerar som inspiration för övningarna men lärarnas specialkunskaper i till exempel drama eller litteratur sätter också sin prägel på grupperna.

En del undervisningsgrupper engagerar en hel klass och hålls inom ramen för skolans undervisning. I denna typ av ordkonstundervisning når vi även de elever som inte självmant söker sig till ordkonst som hobby. År 2021 ordnades ordkonst inom skolans egen undervisning i tre skolor i huvudstadsregionen.

Under vårterminen arbetade grupperna med läsårstemat Vatten. Under höstterminen njöt eleverna av det nya läsårstemat klassiker, som uppstod av ett samarbete med DuvTeatern och deras utställning Estradmuseum. Eleverna skrev bland annat underbara moderna versioner av Hans och Greta, romantiska, liknelsestryckande dialoger mellan Romeo och Julia samt Södergran-influerade dikter om frihet. Mera om samarbetet i 2.3.

Under vårterminen 2021 genomfördes en del av undervisningen utomhus, på distans eller i mindre undervisningsgrupper än normalt på grund av coronaläget. Även under höstterminen var vissa grupper stundvis i distansundervisning på grund av karantän, men i det stora hela kunde undervisningen genomföras som närstudier. Som tur var elever och lärare redan så vana vid undantagsförfaranden och distansundervisning, att gruppernas undervisning kunde fortsätta rätt normalt.

Som en följd av de goda erfarenheterna startades en distansgrupp för tonåringar under vårterminen 2021. Gruppen fortsatte hösten 2022, då även en distansgrupp för 10-12-åringar startade. Tack vare distansgrupperna kan vi nu även erbjuda ordkonstundervisning för barn och unga på orter där närundervisning inte erbjuds.

I slutet av året började ordkonstskolan presentera Månadens ordkonstnär, dvs en av ordkonstskolans elever får presentera något de själva skrivit och sig själva. Månadens ordkonstnär ges synlighet via websidan samt sociala medier.

2.2. Pilot med premiumgrupper

Under höstterminen 2021 startade fyra så kallade premiumgrupper, tre på Luckan i Helsingfors och en på distans. Premiumgrupperna studerar inom grundläggande konstundervisning och har en längre termin än övriga ordkonstgrupper. Grupperna träffas sammanlagt 30 gånger under läsåret jämför med ordinarie 25 gånger. Samtidigt erbjuds premiumgrupperna tillträde till egna temakurser för att ytterligare kunna fördjupa sig inom ordkonst. Premiumgrupperna är avsedda för elever som brinner för ordkonst, men har inga inträdeskrav utan eleverna antas i anmälningssordning. Eleverna i dessa grupper går i åk 4–7, vissa har deltagit i ordkonst redan i många år medan andra har inlett sina studier hösten 2021. Elevernas studier har framskridit rekordsnabbt inom premiumgrupperna. Då eleverna vanligen avlägger 50 studiepoäng i gemensamma studier och 0–10 studiepoäng i temastudier per läsår, har många elever i premiumgrupperna redan under höstterminen 2021 avlagt 28 studiepoäng i gemensamma studier och 25 studiepoäng i temastudier.

Premiumgrupperna agerar pilotgrupper på många sätt. Grupperna träffas i inspirerande utrymmen utanför skolmiljön eller på distans. Med stöd av undervisnings- och kulturministeriet inskaffade

ordkonstskolan 12 elevdatorer, som förvaras på Luckan. Att kunna använda datorer i undervisningen motiverar eleverna att skapa flera och längre texter. Datorerna möjliggör även delning av material samt förutsättningar att skapa multimodala texter. Ordkonstskolan har även tagit i bruk Classroom som verktyg för undervisningen i premiumgrupperna, så att ordkonstläraren lätt kan följa med hur arbetet med texterna framskrider och smidigt kommentera alstren. Tack vare individuell handledning samt respons har premieleverna utvecklats med stormsteg.

Inom premiumgrupperna har även utvecklandet av läroplanen testats i praktiken, både gällande innehåll och metoder. Premiumgrupperna har ivrigt deltagit i de temakurser som erbjudits och framför allt klassikerkursen har varit en framgångssaga. Klassikerkursen består av åtta boksamtal om lika många barn- och ungdomsklassiker. Arbetet inleds i premiumgruppen med att verket presenteras ur olika synvinklar. Eleverna får själva skapa texter inspirerade av verket redan innan de börjar läsa och har på så sätt en färdig referensram att placera klassikern i och verktyg för att ta sig an texten. Samtidigt väcks naturligtvis intresset för själva läsningen. Eleverna läser sedan verket

utanför träffarna, men stötts hela tiden under läsningens gång av ordkonstläraren. Då verket är läst, samlas eleverna till ett boksamtal under ledning av en eller flera ordkonstlärare. Boksamtalen ger utrymme för elevernas egna läsoplevelser, reflektioner samt analys av klassikern.

Under höstterminen läste eleverna *Trollkarlens hatt* av Tove Jansson, *Agnes Cecilia* av Maria Gripe samt *En julsaga* av Charles Dickens. Klassikerkursen fortsätter under vårterminen 2022.

2.3. Samarbetet med DuvTeatern

Under hösten 2021 samarbetade Sydkustens ordkonstskola med DuvTeatern. Samarbetet omfattade både lärare och elever. I början av terminen besökte ordkonstskolans lärare DuvTeatern och fick lära sig mera om hur DuvTeatern arbetar samt guidades runt i utställningen Estradmuseum. I utställningen presenterades alla DuvTeaterns tidigare produktioner och många föreställningar baserade sig på litterära klassiker, frambearbetade med hjälp av liknande metoder som används inom ordkonsten. Inspirerade av utställningen höll ordkonstskolans lärare en workshop kring hur klassiker kan användas inom den egna undervisningen och under hösten 2021 arbetade samtliga grupper med de verk som fanns med i DuvTeaterns utställning. Det var underbart att se hur humoristiska Hamlet-inspirerade monologer, onomatopoetiska dikter med Diktonius-inflytande eller dramatiska Carmen-libretton växte fram!

Samarbetet innehöll verkstäder för både DuvTeaterns och ordkonstskolans elever. Två ordkonstlärare höll sammanlagt fyra verkstäder för två skolklasser inom Zacharias Topeliuskolans Toini-enhet samt en ordkonstverkstad för DuvTeaterns egen dramaklubb. På G18 arrangerades två temakurser i dramatik för ordkonstskolans elever, där eleverna både fick delta i guidebesök på Estradmuseet och själva skriva dramatik. Totalt deltog 44 ordkonstelever i dessa. I november avslutades samarbetet officiellt med ett slutseminarium, där DuvTeatern bjöd in alla ordkonstlärare

för att utvärdera arbetet och diskutera tillgänglighet inom konstundervisning. En lärarik och fruktbar hösttermin som tydligt visade värdet i att samarbeta med andra kulturaktörer och lära sig och inspireras av varandra!

2.4. Ordkonstveckan

Den nationella ordkonstveckan firas varje år vecka 12 för att synliggöra ordkonsten på olika sätt. I år inspirerades ordkonstskolorna i landet av varandras olika ordkonstuppgifter som sedan publicerades under ordkonstveckan via olika sociala medier. Föreningen för ordkonstundervisning i Finland koordinerade satsningen som visade på ordkonstens oändliga möjligheter och variationer. Sydkustens ordkonstskola deltog aktivt i firandet av veckan i de olika grupperna.

2.5. Unga poeters sällskap

Unga poeters sällskap är regelbundna öppna träffar på biblioteket där unga i åldern 10–16 år får njuta av boktips och läsa sina texter högt i en trygg och mysig miljö. Konceptet Unga poeters sällskap började i Tölö bibliotek som ett samarbete mellan Helsingfors stadsbibliotek och Sydkustens ordkonstskola. Normalt ordnas kring tre träffar per termin i Tölö bibliotek, men läsåret 2021 blev det lite färre träffar p.g.a. rådande coronarestriktioner.

Unga poeters sällskap ordnas också i Åboland. Det ordnas regelbundna träffar i Pargas, S:t Karins och Åbo. När coronarestriktionerna satte käppar i hjulet sände eleverna, bibliotekarierna och ordkonstlärarna boktips till varandra digitalt.

2.6. Elevernas egen ordkonstshow

Ordkonstshowen är ett koncept som tagits fram för att ordkonstskolans elever ska få möjlighet att uppträda inför publik med sina egna texter. Det är både roligt och inspirerande att öva in sin text och uppträda med rekvisita, koreografi och mikrofon. Ordkonstshowen har i huvudstadsregionen utvecklats till en temakurs som ordnas en gång per termin. I showkursen ingår övning, genrep och show.

På grund av coronarestriktioner var det inte möjligt att ordna show inför publik i huvudstadsregionen på våren, så showen filmades i stället. 26 elever och sex lärare var involverade framför och bakom kameran. På hösten ordnades en liveshow i Nordsjö, Helsingfors. 17 ordkonstelever hoppade upp på scenen och både elever, lärare och publik stortrivdes. Shower ordnas också i Åboland, dock inte som temakurs. På hösten ordnades en ordkonstshow på Åbo Stadsbibliotek. 27 elever från ordkonstgrupper i Pargas, S:t Karins och Åbo uppträdde live eller digitalt på showen, som på grund av restriktionerna blev tvådelad.

3. Småbarnsordkonst: Rimjam, ordplask och distansprogram

Ordkonstskolan har under år 2021 gjort både fysiska och virtuella besök på daghem runtom i huvudstadsregionen som nått ut till över 540 barn. Under besöken har 2-6-åringar fått ta del av rimjam, en ledd lekstund med rörelse till en samling utvalda dikter och verser. Teman för årets program har varit *Djur på lur*, *Baka och smaka* och *Godis är gott*. Barnen har också handletts att skapa egna rimmande verser i grupp under ledning av ordkonstskolans pedagoger. I Åboland ordnade ordkonstskolan en serie babyträffar under programrubriken Ordplask både digitalt och på plats i Pargas. Öppna program för familjer med småbarn har på grund av coronaläget ordnats i mycket begränsad utsträckning.

3.1. Poesiverkstäder på daghem virtuellt och fysiskt

Våren 2021 var den ursprungliga planen att barngrupper i Vanda och Helsingfors skulle besöka sitt närmaste bibliotek för att få delta i ordkonstskolans rimjam, men planerna ändrades på grund av strikta coronarestriktioner. I stället deltog barngrupperna i rimleken via videolänk på Teams. Mindre tekniska utmaningar uppstod ibland men trots det tackade många pedagoger efteråt för ett välkommet kulturinslag i den nya begränsade vardagen. I Helsingfors och Vanda deltog allt som allt 232 barn från 12 daghem på virtuella rimjam via Teams våren 2021, medräknat en serie digitala rimstunder på beställning av daghemmet Domus och förskolan Domus i Helsingfors. I Esbo har sju daghem tagit del av diktverkstäder under året inom ramen för stadens Kulturspaningar (se nedan) och där kunde alla besök ordnas fysiskt på daghemsgårdarna. Sammanlagt 199 Esbobarn deltog i verkstäderna under hela året.

Hösten 2021 då hela verksamheten äntligen kunde återgå till fysiska liveprogram visade det sig tydligt att styrkan i vårt arbete ligger i mötet med barn ansikte mot ansikte. Det är i mötet som inspirationen och skaparglädjen smittar av sig och det uppstår en äkta växelverkan. Hösten 2021 hölls fysiska besök på daghemsgårdar i Helsingfors och Grankulla för 110 barn på 6 daghem. Programmen har varit mycket lyckade och fått positiv feedback.

Programmen i Vanda, Grankulla och Helsingfors har genomförts med understöd från de lokala Aktiastiftelserna.

Utdrag ur utvärderingen:

"Vi på daghemmet Elka var väldigt nöjda över besöket! Det lyfte fram vikten i att få rim och dikter med i vardagen. Och med så enkla rörelser tror vi barnen minns dikterna bättre. Ni får gärna hälsa på oss igen! Stort tack!

3.2. Kulturspaning i Esbo

Kulturspaning är en del av Esbo stads kulturfostran inom småbarnspedagogiken, där professionella konst- och kulturaktörer besöker stadens daghem med föreställningar eller leder verkstäder speciellt utformade för barn under skolåldern.

Ordkonstskolan har under 2021 besökt sju svenskspråkiga daghem i Esbo och mött ca 200 barn. Programmet utgjordes av poesiverkstäder som lekfullt kombinerar dikter och rim med rörelse. Förutom verkstäderna för barnen erbjöds också daghemspersonalen så kallade pedagogspaningar med inspiration och information kring arbetet med poesi som en del av språkfostran. Pedagogspaningarna har erbjudits via Teams på grund av rådande coronarestriktioner.

3.3. Program för småbarnsfamiljer

Öppna program för familjer med småbarn har på grund av coronaläget ordnats i mycket begränsad utsträckning.

Ordplask i Pargas och virtuellt

Ordplask är ett koncept som blandar babypoesi, ringlekar, rörelser och musik för barn under 2 år tillsammans med en vuxen. Ordplask har sedan 2020 integrerats som en del av småbarnsordkonsten. Under våren 2021 genomfördes ordplask på distans, vilket gav möjlighet för flera familjer att delta. Familjer från Österbotten och västra Nyland ordplaskade tillsammans på fredagar. Under hösten arrangerades fysiska träffar i biblioteket i Pargas samt distansträffar för familjer som bodde längre bort. På plats deltog nio familjer regelbundet varje månad medan antalet deltagare på distans varierade. På sikt vill vi återgå till regelbundna fysiska träffar 1 gång/vecka men hålla också 1 träff/månad på distans så att flera kan nås.

Rimjam och Babybokprat

Fyra öppna Rimjam för familjer med småbarn ordnades under året på bibliotek runtom i Helsingfors. Deltagarantalet var litet men de som deltog var ivriga och nöjda med programmet.

I Helsingfors testades också ett nytt koncept kallat Babybokprat, där ordkonstskolan var med och ledde två träffar. Tanken är att locka babyfamiljer till tidig läsning och att väcka intresse för barnlitteraturens rika skatter bland ny blivna föräldrar. Konceptet har utarbetats av Helsingfors svenskspråkiga barnbibliotekarier i tätt samarbete med ordkonstskolan.

3.4. Poesifilmer för alla sinnen

Ordkonstskolan gav ut en serie med tio kortfilmer utgående från finlandssvensk barnlyrik i början av 2021. Filmerna lanserades tillsammans med ett tillhörande stödmaterial för småbarnspedagoger att ladda ner på hemsidan, och i mars 2021 hölls tre inspirationsträffar för småbarnspedagoger via Teams. De enskilda filmerna i serien har fått mellan 40 och 300 visningar under året som gått.

Projektet finansierades av Undervisnings- och kulturministeriet för att stimulera konst- och kulturverksamhet för barn under coronaperioden. Läs mera om satsningen i avsnitt 5.1. Digitalt material & filmer.

3.5. Hallå-projektet RimCirkus

Ordkonstskolan har under två år varit involverad i Vanda stads Hallå!-projekt RimCirkus. RimCirkus är en del av Svenska kulturfondens Hallå!-satsning där konstpedagogiska metoder används för att stärka svenskan inom småbarnspedagogiken i Vanda. I oktober hölls projektets slutseminarium där ordkonstskolan deltog. På grund av rådande restriktioner ordnades seminariet som ett digitalt webinarium. Ordkonstskolan deltog i paneldiskussionen tillsammans med andra pedagoger som undervisat inom projektet.

3.6. Beställningsuppdrag inom småbarnspedagogiken

Daghem kontakter regelbundet ordkonstskola och önskar besök, ofta med finansiering av Kultur på dagis-bidrag från Svenska kulturfonden. En serie på fem besök har ordnats i Helsingfors på daghemmet Domus och tre besök i ett av Ankdammens enhet i Rödbergen. Besöken har varit lyckade och omtyckta och fungerar som stimulerande program för barnen, men ger också inspiration till pedagogerna på plats. Programmet har utgått från rim och dikter och böcker.

4. Ordkonstprogram och evenemang

4.1. Samarbete med nordisk kulturkontakt

Ordkonstskolan har under året erbjudit verkstäder kring bilderboken *Alla räknas* av norska Kristin Roskifte. Det årliga samarbetet med biblioteket på Nordisk kulturkontakt kring en nordisk bilderbok kunde denna gång inte genomföras på plats i biblioteket, men i stället besökte ordkonstlärare sju skolklasser i Kervo, Sibbo och Helsingfors och träffade sammanlagt 88 elever med sina lärare i åk 1-4.

För att göra nordiska bilderböcker mera kända inom hela Norden och över de nordiska språkgränserna har Nordisk kulturkontakt initierat projektet *Den nordiska bokslukaren*. Ordkonstskolan deltar i projektets arbetsgrupp som under året har tagit fram pedagogiskt material till en samling bilderböcker nominerade för Nordiska rådets litteraturpris. Materialet lanseras i början av år 2022 och är fritt tillgängligt via nätet.

4.2. Harry Potterkväll och temakurs

Inget kan stoppa ordkonst! Då coronarestriktionerna tvingade biblioteken att inhibera sina populära Harry Potter-evenemang, föddes tanken på att i stället arrangera ett digitalt evenemang. Över 300 barn med familjer deltog på distans i en förtrollad kväll i Harry Potters magiska värld och evenemanget uppmärksammades både i tryckt och social media. En del av de ordkonstalster som uppstod under kvällen publicerades via ordkonstskolans egna kanaler.

Ordkonstskolans elever kunde dessutom delta i en temakurs om *Harry Potter och de vises sten* i samband med evenemanget för att fördjupa sig ytterligare i verket via inspirerande ordkonstuppgifter. Eleverna gjorde distansuppgifter under handledning och 27 elever deltog i temakursen.

4.3. Lägerverksamheten och sommarkurser

Sydkustens ordkonstskola arrangerade i juni ett sommarläger i Pargas samt en sommartemakurs i Helsingfors. Sommarlägret i Pargas hade i enlighet med läsårstemat Vatten som tema, medan temakursen i Helsingfors inspirerades av Karin Erlandssons *Legenden om ögonstenen*-serien och var en djupdykning i fantasygenren överlag. Både i Pargas och Helsingfors njöt eleverna och lärarna av det soliga vädret och deltagarna i Vatten-lägret hade även möjlighet att bokstavligen kasta sig i böljorna. I Helsingfors fick olika parker illustrera de olika regionerna i bokserien och eleverna besökte både timmerhuggare i norr i Hesperiaparken, pärlfiskare i söder vid Tölövikens och lyssnade på Ögonstenen inne i berget invid Arbis samt inspirerades till att skapa fantastiska texter.

4.4. Lux Archipelago & En bänk kommer lastad

Under flera år har Taito Åboland ordnat Lux Archipelago, ett evenemang som lyser upp skärgården i novembermörkret. Ordkonstskolas elever deltog även i år med utställningen med temat Ljust och mörkt, hat och kärlek. Sammanlagt 50 dikter ställdes ut tillsammans med ljusinstallationer som barnen själva planerade. Utställningen lockade många besökare.

Ordkonstskolan medverkade i ett installationskonstverk i Åbo i form av två bänkar som dekorerats med ord. Bänkarna placerades

på servicepunkten Monitori vid Åbo torg och Runosbackens bibliotek under tiden 1.11.2021-31.12.2021. Bänken i Monitori skapades i samarbete med de svenskspråkiga ordkonstgrupperna i Åbo. Inledningen till barnens dikter kunde läsas på bänken, och fortsättningen av varje dikt gick att lyssna på via QR-koden som fästs i bänken. Via QR-koden fanns även en finsk inläst översättning av dikterna. Dikterna var förknippade med temat vatten. En bänk kommer lastad med... är ett konstverk som förverkligades av bildkonstnärerna Lisa Roberts och Leena Pylkkö. Åbo stad firade europeiska kulturhuvudstadsårets tioårsjubileum år 2021 och bänkprojektet var en del av jubileumsårets program.

4.5. Alfons Åberg 50 år

I juni startade ett nytt samarbete då Nätverket Svenska nu beställde en helhet bestående av verkstäder och pedagogiska material av Ordkonstskolan. Svenska nu är ett nätverk som inspirerar och motiverar finskspråkiga barn och unga att använda svenska i sin vardag. Temat för helheten är Alfons Åberg, eftersom det år 2022 har gått 50 år sedan den första boken om Alfons Åberg kom ut. Planeringen startade i oktober 2021 och målet var att skapa tre pedagogiska material. Det första heter Hej på dig, Alfons Åberg och introducerar karaktären Alfons Åberg. De två andra heter Kalas, Alfons Åberg! och Aja, baja, Alfons Åberg och introducerar böckerna med samma namn. Materialen ska utvidga läsoplevelsen genom ordkonstövningar.

Ordkonstövningarna ska uppmuntra till att använda svenska i tal och skrift och att pröva på olika konstformer. Till helheten hör också 20 verkstäder under våren 2022. Verkstäderna kommer att introducera ordkonst som konstform i språkbadsklasser som får besök av ordkonstlärare.

4.6. Bokquiz på Helsingfors bokmessa

Ordkonstskolan ordnade ett omtyckt bokquiz på Helsingfors bokmessa i oktober. Bokfrågesporten "Gissa boken" hölls två gånger på Kumpulascenen på barnens eget mässområde och på scen deltog två inbjudna skolklasser från Helsingfors samt en grupp ordkonstelever som fick tävla mot barnbibliotekarie Mikaela Wickström under ledning av quizmaster Maja Ottelin. Det lekfulla quizzet kretsade kring nya och även äldre klassiker inom finlandssvensk barnlitteratur. Deltagarna belönades med fina bokpriser efteråt.

En grupp ordkonstelever fick besöka mässan inom ramen för en skraddarsydd temakurs. Under besöket deltog de i bokquizzet och följde med författarsamtal på de olika scenerna.

Scenprogrammen för barn och unga på Helsingfors bokmessa bokmessa är i huvudsak koncentrerade till vardagarna och arrangeras inom ramen för Läscentrums satsning "Prata bok" där skolklasser intervjuar författare. I övrigt är programutbudet som riktar sig direkt till barn inte speciellt stort på svenska. Vi är därför glada att mässarrangörerna erbjuder ordkonstskolan plats på scen och stolta över att kunna komplettera mässprogrammet med interaktiva inslag för unga läsare.

4.7. Ordens estrad och ordkonsthela vägen

Ordkonstskolan skapade tillsammans med Åbo stad, stadsbiblioteket samt Åbolands Litteraturförening ett nytt koncept: en poesikväll där människor från fem generationer uppträdde både digitalt och på plats. Vägen mot själva evenemanget, som gick under namnet Ordens estrad, innebar verkstäder för både vuxna och unga. Inom ramen för Åbo stadsbibliotekets projekt Ordkonst hela vägen, höll ordkonstskolan verkstäder för elever i åk 7-9 i St. Olofskolan samt gymnasieelever i Katedralskolan i Åbo. Samtidigt hölls det verkstäder för vuxna. Litteraturföreningen Prosa vid Åbo Akademi och Boken Hus deltog också i projektet. Resultatet blev ett stämningsfullt evenemang där 44 poeter i åldern 10 till 70 år uppträdde digitalt eller på plats. Kvällen var en stor succé! Projektet Ordkonst hela vägen gav mycket synlighet och satte i gång flera samarbetsprocesser. Parterna kommer att fortsätta samarbeta kring liknande evenemang och även skolbesöken planeras bli en återkommande händelse.

Ordkonstskolan uppmärksammade Läslovet genom olika läsutmaningar, som under veckan dagligen lades upp ordkonstskolans Instagramkonto.

4.7. Höstlov = Läslov!

Ordkonstskolan uppmärksammade Läslovet genom olika läsutmaningar, som under veckan dagligen lades upp ordkonstskolans Instagramkonto.

En av läsutmaningarna under höstlovet: läs högt för din favoritmjukis.

5. Undervisningsprojekt och pedagogiska material

5.1. Digitalt material & filmer

Med understöd av Undervisnings- och kulturministeriet producerade Ordkonstskolan digitalt material för att ge skolor och daghem en möjlighet att njuta av ordkonst även på distans. Det digitala materialet består av tre virtuella ordkonstverkstäder för åk 1–2, där ordkonstlärare inspirerar och handleder tittarna. Verkstäderna har temana saga, karaktär och rim. Till materialet finns även nerladdningsbara arbetsblad och rimkort.

Ordkonstlärarna Lotta Sanhaie och Linda Sundberg leder de virtuella ordkonstverkstäderna

För barn under skolåldern består det digitala materialet av tio poesifilmer, där modern finlandssvensk lyrik av Hanna Lundström, Stella Parland och Annika Sandelin samt traditionella ramsor levandegörs. Till poesifilmerna finns även ett pedagogiskt material. Samtliga filmer publicerades i början av år 2021 och responsen har varit positiv, både för de virtuella lektionerna, som tillsammans visats drygt 600 gånger och för poesifilmerna med sammanlagt 960 visningar.

5.2. Kulturpaletten - ett samarbete med DOT

Ordkonstskolan har under året samarbetat med *Föreningen för drama och teater, DOT* i Kulturpaletten. I Kulturpaletten erbjuds barn och unga möjlighet att prova på fyra olika konstgrenar under en termin. Verkstäderna leds av professionella pedagoger inom **drama, röstuttryck, ordkonst och rörelse**. Genom de kreativa konstformerna utvecklar deltagarna både sin kreativitet, fysiska gestaltning samt sin verbala och musikaliska uttrycksförmåga. Kulturpalettens verksamhet 2021 bestod av verkstäder i fyra förskolor under vårterminen.

5.3. Lilla ordboet

Lilla Ordboets väskor med Dijonne Senappes och Dag Bladhs fantasifulla rekvisita och mångsidiga ordkonstuppgifter har turnerat i skolor i endast en liten omfattning under 2021. Väskor har lånats ut till tre skolor sammanlagt. Lärarhandledningen sköttes främst på distans.

5.4. Bokpaket med ordkonstmaterial till åk 5

170 femteklasser fick ta emot ett bokpaket i januari 2021, finansierat av Lisi Wahls stiftelse för studieunderstöd. Ordkonstskolan valde ut böckerna efter en genomläsning av de intressantaste nyutkomna böckerna för målgruppen och utarbetade ett pedagogiskt stödmaterial för att arbeta med böckerna i klassen.

Följande böcker ingick i Lisi Wahls bokpaket till åk 5 år 2021:

Alaska Anna Woltz, översättning Olov Hyllienmark

De sista barnen på jorden Max Brallier & Douglas Holgate (ill.), översättning Helena Dahlgren

Hanna 1918 Monica Borg-Sunabacka & Terese Bast (ill.)

Jag överlevde Titanics undergång 1912 Lauren Tarshis, översättning Emeli André

Kalle Knaster, Miranda och tavelmysteriet Carina Wolff-Brandt

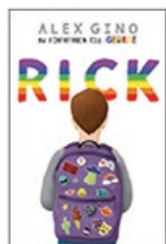
Mitt bottenliv Linda Bondestam

Nattexpressen Karin Erlandsson & Peter Bergting (ill.)

Om jag fötts till groda Annika Sandelin & Karoliina Pertamo (ill.)

Rick Alex Gino, översättning Ylva Kempe

Vi kommer snart hem igen Jessica Bab Bonde & Peter Bergting (ill.)

Unga läsare är ofta intresserade av fantasy och skräck, men även av historier som är verklighetsbaserade eller verklighetstroga och speglar deras egen vardag. Helheten i bokpaketet år 2021 blev en lyckad blandning av både konstnärliga och lärorika böcker, fantasifulla berättelser och berättelser förankrade i stora historiska händelser i Finland och världen.

Det tillhörande inspirationsmaterialet är ett 16-sidigt häfte med diskussionsfrågor och kreativa uppgifter som fördjupning till läsoplevelsen. Till de teman som framträdde tydligast i böckerna gav ordkonstskolan även ut en kompletterande tipslista med fler böcker om barn i krig, HBTIQ och könsidentitet, klimat och miljö, zombier och monster och poesi. I materialet ingick också en lista med

sju tips för att öka läslusten i hemma – en naturlig del eftersom projektet genomförs i samarbetet med Förbundet Hem och Skola i Finland.

Under våren höll de finlandssvenska läsambassadörerna tre digitala lärarträffar för att introducera paketets böcker och materialet. Virtuella klassbesök ordnades också i 27 femteklasser, med totalt 682 deltagande elever. Under besöken fick klasserna en kort presentation av varje bok och ta del av ett bok-quiz som hjälp för var och en att hitta en passande bok i paketet.

Lärarna i de mottagande klasserna fick utvärdera bokgåvan vid ungefär halva vårterminen. Här några kommentarer på bokurval och stödmaterial:

"Årets bokval ger jag vitsordet 10. Böckerna har intresserat mina läsare till en hög grad och i synnerhet pojkar har hittat böcker i deras smak."

"Jättebra med många olika böcker både med tanke på genre och svårighetsgrad. Härligt med bilderbok och dikter också."

"Inspiration och lite mera avancerade uppgifter än jag själv skulle ha hittat på."

"Eleverna tyckte om uppgiften att komma på adjektiv om hur de tror boken är bara med hjälp av pärmbilden. De ökade också intresse till att sedan också läsa böckerna för att se om de "gissat rätt".

6. Kompetenshöjande verksamhet

Efterfrågan på fortbildning i ordkonst för vuxna är stadig och ordkonstskolan får allt flera förfrågningar om föreläsningar och fortbildningar. Sydkustens ordkonstskola ordnar både egna kurser, fortbildningar och inspirationsdagar och inbjuds som föreläsare och inspiratörer till utbildningar och kurser ordnade av andra. Vi strävar till en kontinuerlig kompetensutveckling bland såväl våra egna lärare som övriga pedagoger och intresserade. Undervisningspersonal i skolorna får chansen att lära sig mer om ordkonstmetoder i anslutning till de projekt som genomförs i skolan och i daghem, men en bredare allmänhet söker sig också till de fristående kurser i ordkonst som ordnas längs med året. Det är viktigt att pedagoger som är i daglig kontakt med barn har verktyg för att stärka och stimulera barnens språk. Vi ser att ordkonstskolan har en betydande roll i att stöda pedagogernas arbete genom att sprida vår sakkunskap, inspiration och våra kreativa metoder.

6.1. Ordkonstledarutbildning

Ordkonstskolan arrangerade våren 2021 med statsbidrag från Utbildningsstyrelsen en fortbildningshelhet för ordkonstledare. Fortbildningen arrangerades i samarbete med CLL vid Åbo Akademi, KulturÖsterbotten och Luckan i Helsingfors och bestod av fyra moduler á två dagar. Fortbildningen genomfördes med två olika grupper, som var tänkta att parallellt träffas i Vasa och i Helsingfors. På grund av pandemin genomfördes utbildningen i sin helhet på distans i två grupper. Vasa-gruppen hade 16 deltagare och Helsingfors 19 deltagare, varav två deltog från Sverige.

Under de fyra modulerna fick deltagarna ta del av i ordkonstfostran i teori och praktik, levandegörande av barn- och ungdomslitteratur, kreativ läsande och skrivande i grupp samt handledning av kreativa processer och pedagogiska färdigheter under ledning av experter inom respektive område. Utbildare var Ann-Luise Bertell, Ellen Strömberg, Katrina Åkerholm, Lena Sågfors,

Anna-Maija Koskimies, Annika Sandelin, Malin Klingenberg, Nina Dahl-Tallgren, Ann-Christin Furu samt Linda Ahlbäck och Åsa Stolpe-Dahlbäck från CLL, de finlandssvenska läsambassadörerna Amanda Audas-Kass och Henrika Andersson, Annette Kronholm för Skrivande skola samt ordkonstskolans egen personal.

Utbildningen var väldigt omtyckt och fick snittbetyg 5/5 av deltagarna. Några utdrag ur utvärderingen:

“Fortbildningshelheten har varit jättebra och gett så många verktyg, idéer och inspiration till mitt arbete med mina elever. Tror inte att jag tidigare fått ut så mycket av en fortbildning som denna. Bra jobbat!”

“Fortbildningen har varit en helt fantastisk, mångsidig helhet! De har varit otroligt lärorikt att få bekanta sig med ordkonstens värld ur så många olika infallsvinklar och med praktiska uppgifter mellan all teori. Alla gäster har varit fantastiska och gett ett tillägg till utbildningen. Jag som deltagare kan knappast vara nöjdare.”

På begäran av deltagarna arrangerades det varsin närträff per grupp under hösten. I augusti deltog sju ur Vasagruppen i en planeringsdag på Wasa teater, där deltagarna planerade egna ordkonstuppgifter och skapade tillsammans. Dagen avslutades med Erik Kiviniemi och Håkan Omars, som framförde en scen ur berättarföreställningen *Bladis pojkan* och pratade om sina konstnärprocesser. I november träffades elva av deltagarna i Helsingforsgruppen på Luckan i Helsingfors. Dagen inleddes med en guidning på Ateneum och med avstamp i verken skapade och genomförde deltagarna olika bildkonstinspirerade ordkonstuppgifter och övningar.

Deltagarna från fortbildningen träffades på Wasa teater för planering och inspiration. Katja von Wendt och Lotta Sanhaie från ordkonstskolan instruerade deltagarna.

6.2. Personal- och kompetensutveckling

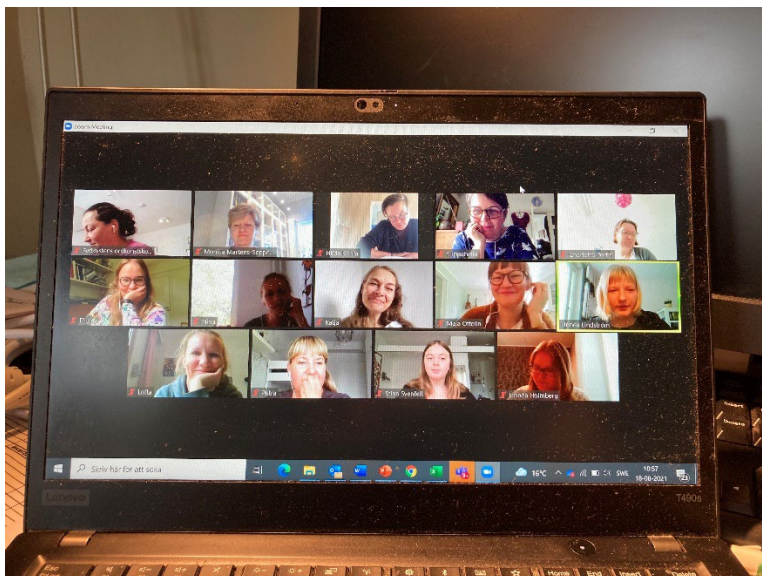
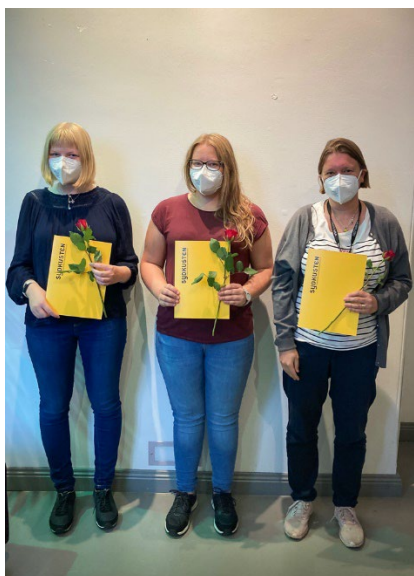
Ordkonstskolans verksamhet förlitar sig på den expertis som lärarna och de anställda besitter. En kunnig, motiverad och engagerad lärarkår är förutsättningen för en vidare utveckling och spridning av ordkonsten. Därför satsar ordkonstskolan på att stöda och fortbilda de anställda. Det individuella arbete som varje lärare gör knyts samman till kollegialt lärande i form av gemensamma planeringstillfällen, träffar och möten samt fortbildningar som ordnas regelbundet. Även gemensamma digitala plattformar utvecklas ständigt för att underlätta utbyte av information, material, metoder och idéer. Vi ordnade under året tre gemensamma lärarträffar samt en planeringsdag i början av höstterminen. Under hösten inledde vi även drop-in distansträffar under fredagseftermiddagar, där både ordkonstskolans egna lärare samt deltagarna i vårens ordkonstledarutbildning kunde utbyta erfarenheter och tips i virtuella lärarrumsträffar.

Planeringsdagen i början av höstterminen arrangerades i samarbete med DuvTeatern, och ordkonstlärarna fick ta del av DuvTeaterns arbetsmetoder samt delta i guideade besök på deras utställning Estradmuseet. Utställningen inspirerade och gav många idéer inför arbetet med läsårstemat klassiker. I november arrangerade DuvTeatern ett seminarium för ordkonstlärarna för att utbyta erfarenheter. Mera om samarbetet i avsnitt 2.3.

I november deltog ordkonstlärarna i en tvärkonstnärlig workshop. Dagen inleddes på HAM med en guidning om Tove Janssons fresker och efter det fick ordkonstlärarna själva prova på tekniken. Workshopen fortsatte på Luckan i Helsingfors, där lärarnas egna fresker fick inspirera till att skapa ordkonstuppgifter.

Ordkonstskolans certifikat för ordkonstlärare har sedan 2010 beviljats då vissa kriterier och fortbildningsdagar uppfylls. Totalt har vi certifierat 30 ordkonstlärare under dessa år.

Tre av ordkonstskolans lärare blev certifierade år 2021, Linnea Lindström, Linnéa Holmberg och Charlotta Portin. De flesta lärarmöten och alla teammöten hölls på distans under året.

6.3. Gästföreläsningar och samarbeten

Under det senast året har intresset för ordkonst ökat markant och ordkonstskolan höll flera beställda fortbildningstillfällen för lärare inom småbarnspedagogiken, den grundläggande utbildningen samt andra stadiet, m.fl. Samtidigt har också nya digitala verktyg blivit vardagsmat och verksamhetsformerna har anpassats till pandemin och de flesta fortbildningar har hållits på distans.

Under våren ordnade Ordkonstskolan i samarbete med Turun Sanataideyhdistys och Bokens Hus i Åbo webinarier för småbarnspedagoger. Deltagarna fick bekanta sig med ordkonst och dess metoder och fick idéer och inspiration att använda i sitt eget arbete. Föreläsningarna ordnades för personalen i både svensk- och finskspråkiga enheter. Samarbetet med Åbo stads projekt *Ordens symfoni – Rikta dig till läsning!* resulterade i en introduktion för bibliotekspersonalen i ordkonst samt en diskussion och ordkonstinspirerade alternativ för seniorer och unga vuxna.

Syd kustens ordkonstskola samarbetade också med *Läsrörelsen* i Åbo stads avdelning och ordnade tillsammans med Bokens Hus flera föreläsningar om *kreativt skrivande* med ordkonst arbets sätt och -metoder anpassade för olika målgrupper och *ordkonst ABC* som fungerade som introduktion.

Syd kustens ordkonstskola deltog i webinarier Ordkonst nu! som arrangerades i augusti av Föreningen för ordkonstundervisningen i Finland, där konceptet Unga poeters sällskap presenterades. Under ett seminarium för småbarnspedagoger, arrangerat av Syd kustens landskapsförbund, deltog ordkonstskolan med en föreläsning och på ett seminarium för

modersmåslärare arrangerat av Svenska modersmåslärföreningen i Finland höll ordkonstskolan en verkstad med ordkonstmetoder. Även distansworkshoppar för gymnasieelever genomfördes i två gymnasier.

7. Utvecklingsarbete

Syd kustens ordkonstskola utvecklar konstant sin verksamhet med målet om att stöda det svenska språket och att uppmuntra till nyskapande och fantasiförmåga. Till det här arbetet hör även fortsatt utveckling gällande strukturer och synlighet. Under de senaste åren har ordkonstskolan aktivt deltagit i utvecklingsarbetet inom den grundläggande konstundervisningen och konstfostran över lag. Vårt samarbetsnätverk har vuxit och vi satsar på att nå ut till flera parter och att sprida vårt material.

Medverkan i olika lokala, regionala, nationella och nordiska nätverk har gett och ger oss nya möjligheter att utveckla verksamheten. Via samarbete med andra konstskolor tillförs inspiration och ny kompetens i undervisningen. Erfarenhetsutbyte och diskussioner ger många idéer för läsprojekt och litteraturverksamhet som kan locka barn och unga till ordkonsten som hobby och konstform. Vi kan bidra ömsesidigt med idéer och perspektiv och sätt att lösa gemensamma utmaningar. Vi är stolta över att ordkonstskolan producerar material som intresserar vida utanför det egna verksamhetsområdet och får bekräftelse för det arbete som görs.

7.1. Utredning om ordkonstlärarutbildning

Under fyra månader i början av år 2021 var ordkonstskolans rektor Monica Martens-Seppelin delvis tjänstledig för att granska ordkonstfältet och utreda hur ordkonstpedagoger kunde utbildas på svenska i Finland. Utredningen gjordes på uppdrag av Svenska kulturfonden. Inom alla andra ämnen i grundläggande konstundervisning finns en utbildningsväg för pedagoger. Inom ordkonst saknas den både på svenska och finska. Under de senaste åren har lärare, litteraturvetare, scenkonstpedagoger, bibliotekarier, m.fl. deltagit i den ordkonstfortbildning som

Syd kustens ordkonstskola ordnat. Det behövs emellertid definitivt en regelrätt utbildning av ordkonstpedagoger. För att kunna ordna lagstadgad grundläggande konstundervisning av hög kvalitet, är det nödvändigt att utveckla utbildningen av ordkonstlärare. Oron över barns och ungas försämrade läs- och skrivkunnighet är ett ständigt återkommande ämne både i media och i utbildning. Inom ordkonstpedagogiken finns de metoder, redskap och verktyg som behövs för att upprätthålla, stärka och utveckla barns läs- och skrivfärdigheter. För att ordkonstundervisningens metoder och potential ska identifieras och värderas i samhället behövs dock utbildning och akademisk forskning inom området.

I samband med utredningsarbetet har en mängd intervjuer och möten hållits med representanter för utbildningsanordnare och aktörer inom ordkonsten och den grundläggande konstundervisningen. Utredningen tar fram olika modeller för hur utbildningen kunde ordnas och av

vem. Rapporten Ordkonst – framtidens utbildningsvägar och arbetsfält publicerades på ett webinarium i januari 2022. Parallellt med utredningen gjordes också en utredning på finska av Veera Vähämaa. Båda utredningarna överlämnades till Kultur- och undervisningsministeriet i februari 2022.

Utvecklingsarbetet fortsätter med målsättning att förverkliga de modeller för en ordkonstlärarutbildning som utredningarna tagit fram i samarbete med utbildningsanordnare och övriga aktörer. Förhandlingar med Åbo Akademis fakultet för pedagogik och välfärdsstudier samt Yrkeshögskolan Novia har redan förts bl.a. om att inleda fristående pedagogiska studier för ordkonstlärare. Utredningen har även resulterat i en större synlighet för ordkonsten och dess betydelse att väcka läslust och skapa positiva läsaridentiteter hos barn och unga. Intresset att hitta fler aktörer och skapa stabila strukturer för ordkonstverksamhet i Österbotten har ökat och diskussioner förs som bäst på många plan.

7.2. Nationella nätverk

I ordkonstskolans regi fungerar en referensgrupp bestående av sakkunniga och kulturarbetare för att stärka verksamheten och skapa synergier samt informera om utvecklingen inom ordkonsten som konstform. Referensgruppen sammankommer enligt behov. Nära samarbetsparter är Föreningen för ordkonstundervisning i Finland, Luckan, ordkonstskolor och övriga konstskolor, Folkhälsans enhet för språkutvecklande verksamhet samt kommunernas kulturtjänster.

Genom en styrelseplats i Föreningen för ordkonstundervisning i Finland är ordkonstskolan med i utvecklings- och nätverksarbetet på nationell nivå. Ordkonstskolan är också representerad i en arbetsgrupp "osaamisryhmä" inom Förbundet för grundläggande konstundervisning, TPO-liitto.

Ordkonstskolan deltar i Regionförvaltningsverkets arbetsgrupp för den grundläggande konstundervisningen på svenska i Finland. Arbetsgruppens medlemmar representerar olika konstformer och regioner. Arbetsgruppen har under året sammankommit flera gånger och bl.a. aktivt deltagit i Svenska kulturfondens arbete med att utarbeta en strategi för hur den grundläggande konstundervisningen på svenska kunde utvecklas. Ett projekt pågår med målet att väcka diskussion kring förbättringsförslag för att skapa en större jämlikhet i utbudet av konstundervisningen för barn och unga i Svenskfinland. Projektet har ordnat diskussionstillfällen och samlat in material för att utreda hur fältet för konstundervisningen ser ut och hur förbättringar kan göras, samt att aktivera fältet kring faktiska förändringsförslag. Visionen är att förena resurser och samverka för att göra grundläggande konstundervisningen jämlik och tillgänglig för alla barn i Svenskfinland.

Ordkonstskolan medverkar i samarbetsgruppen för Konststegen i Borgå, som är ett nätverk för alla aktörer som erbjuder grundläggande konstundervisning i Borgå. I Pargas stad medverkar ordkonstskolan i samarbetsnätverket Kulturskolor som samlar alla aktörer som ger grundläggande konstundervisning.

7.3. Nordiska nätverk

Det nordiska samarbetet inom ordkonsten har gett nya perspektiv, fått impulser från arbetet med barn och läsande från arbetet som görs i andra länder och utvecklat verksamheten. Ett erfarenhets- och kompetensutbyte mellan ordkonstskolan och biblioteksverksamheten i regionerna Sörmland och Gävleborg och Litteraturhuset Trampolin i Sandviken i Sverige har pågått under några år. Under 2021 anslöts också de svenskspråkiga bibliotekarierna vid Erte, (Specialuppdraget vid Seinäjoki stadsbibliotek) till nätverket. Under året planerades virtuella pedagogiska frukostar kring temat kritiska läsare som förverkligas i januari-februari 2022. Syftet med träffarna är att barnbibliotekarier och ordkonstlärare från båda länderna får möjlighet att utbyta erfarenheter och få nya kunskaper och inspiration för sitt eget arbete.

Ordkonstskolan har flera kontakter och samarbetsparter i Sverige. Ett studiebesök från en grupp bibliotekarier från Falun som var planerat till våren 2020 förverkligades i maj 2021 i form av ett virtuellt studiebesök. Ca 40 svenska bibliotekarier fick den 25 maj 2021 ta del av en presentation av plock från ordkonstskolans verksamhet och Sydkustens projekt Läsning i laget.

8. Information och kommunikation

Sydkustens ordkonstskola har en egen webbplats ordkonst.fi samt egna profiler och sidor på Facebook och Instagram. Ordkonstskolan har ofta förekommit i olika medier både lokalt och nationellt och ordkonsten har fått ovanligt mycket synlighet under året. Två gånger per år sänds ett terminsbrev med information om verksamheten till alla elever med familjer.

Ordkonstskolans rektor Monica Martens-Seppelin tilldelades Folktingsmedaljen 2021 i samband med svenska dagen vilket gav positiv synlighet åt ordkonstverksamheten. Medaljen utdelas årligen åt någon som gjort betydande insatser för den svenskspråkiga befolkningen och den svenska kulturen i Finland.

Utdrag ur prismotiveringen:

“Under Monicas ledning har skolan och verksamheten vuxit så att den idag finns på många orter i södra Finland där barn och unga får möjlighet att utöva ordkonst som konstform. Monica leder ordkonstteamet med blicken mot framtiden och är mån om att utveckla ordkonsten på svenska så att den får en allt större roll i samhället. Ordkonsten leder in barn och unga i ordens och berättelsernas värld.”

BILAGOR

Ordkonstlärare våren 2021

Paola Fraboni
Kristina Grönqvist
Linnea Holmström
Anni Lappalainen
Linnea Lindfors
Petra Norrgård
Maja Ottelin
Charlotta Portin
Heini Rautoma
Marga Sandström
Lotta Sanhaie
Nina Tikkanen
Katja von Wendt
Elisabeth Öhman

Ordkonstlärare hösten 2021

Johanna Berlin
Carina Bonn-Mannerberg
Paola Fraboni
Linnea Holmström
Linnea Ingman
Hilda Kahra
Linnea Lindfors
Petra Norrgård
Charlotta Portin
Lotta Sanhaie
Lisa Strömsholm
Stina Svenfelt
Nina Tikkanen
Katja von Wendt
Elisabeth Öhman

Finansiärer 2021

Sydkustens landskapsförbund
Svenska kulturfonden
Brita Maria Renlunds minne
Föreningen Konstsamfundet
Stiftelsen Tre Smeder
Aktiastiftelsen i Esbo-Grankulla
Lisi Wahls stiftelse för studieunderstöd
Aktiastiftelsen i Vanda
Undervisnings- och kulturministeriet
Utbildningsstyrelsen
Regionförvaltningsverket i sydvästra Finland
Regionförvaltningsverket i södra Finland
Borgå stad
Helsingfors stad
Kimitoöns kommun
Sibbo kommun
Lokala samarbetsparter, skolor, daghem, föräldraföreningar, mm

Skolor som lånat Lilla Ordboet väskorna:

Skräbböle skola, Pargas
Västanfjärds skola, Kimitoön
Rödskogs skola, Esbo

Syd kustens ordkonstskolas grupper & elevantal 2021

Vårterminen 2021

*GRK = Grundläggande konstundervisning (Sibbo, Borgå, Hfors, Pargas)

Region	Kommun	Elevantal	Flickor	Pojkar	*GRK	Klass-ordkonst	Lärare
Huvudstadsregionen							
Karamalmens skola åk 2-3	Esbo	6	6	0			Petra Norrgård
Äppelbiblioteket	Esbo	4	4	0			Nina Tikkanen
Botby grundskola åk 2-3	Helsingfors	10	7	3	10		Kristina Grönqvist
Botby grundskola åk 4-5	Helsingfors	6	4	2	6		Kristina Grönqvist
Centrum åk 5-9	Helsingfors	9	6	3	9		Lotta Sanhaie
Drumsö förskola	Helsingfors	42	20	22	42		Lotta Sanhaie
Drumsö ls åk 1	Helsingfors	14	12	2	14		Lotta Sanhaie
Drumsö ls åk 2	Helsingfors	12	11	1	12		Lotta Portin
Drumsö ls åk 3	Helsingfors	13	13	0	13		Lotta Portin
Hoplaxskolan: Haga åk 1-2	Helsingfors	13	12	1	13		Lotta Sanhaie
Hoplaxskolan: Haga åk 3	Helsingfors	7	7	0	7		Lotta Sanhaie
Hoplaxskolan: haga åk 4	Helsingfors	9	8	1	9		Linnea Lindfors
Hoplaxskolan: Haga åk 3-4	Helsingfors	23	13	10		23	Petra Norrgård
Hoplaxskolan: Munksnäs åk 3	Helsingfors	20	12	8		20	Lotta Sanhaie
Hoplaxskolan: Munksnäs åk 3-5	Helsingfors	16	10	6	16		Lotta Sanhaie
Norsen/Cygnaeus åk 1	Helsingfors	12	9	3	12		Lotta Sanhaie
Norsen/Kronohagen åk 3-4	Helsingfors	9	6	3			Katja von Wendt
Månsas ls åk 2-3	Helsingfors	12	12	0	12		Nina Tikkanen
Nordsjö ls åk 1	Helsingfors	11	7	4	11		Heini Rautoma
Åshöjdens skola åk 1-2	Helsingfors	13	10	3	13		Kristina Grönqvist
Åshöjdens skola åk 3-5	Helsingfors	6	4	2	6		Kristina Grönqvist
		267	193	74	205	43	
Västra Nyland							
Winellska skolan åk 1-2	Kyrkslätt	9	8	1			Petra Norrgård
Winellska skolan åk 3-6	Kyrkslätt	5	4	1			Petra Norrgård
Mikaelskolan åk 2-6	Raseborg	5	5	0			Marga Sandström
		19	17	2	0	0	
Östra Nyland							
Kvarnbackens skola åk 2	Borgå	4	3	1	4		Filippa Hella
BUF åk 3-6	Borgå	4	2	2	4		Filippa Hella
Söderkulla skola åk 1-2	Sibbo	7	5	2	7		Anni Lappalainen
Söderkulla skola åk 3-4	Sibbo	5	4	1	5		Anni Lappalainen
Söderkulla bibliotek åk 5-7	Sibbo	9	4	5	9		Katja von Wendt
Kyrkoby skola åk 1-2	Sibbo	8	7	1	8		Elisabeth Öhman
Nickby bibliotek åk 3-7	Sibbo	3	3	0	3		Elisabeth Öhman
		40	28	12	40	0	
Åboland							
Malms skolas eftis åk 1-2	Pargas	7	5	2	7		Paola Fraboni
Pargas bibliotek åk 3-6	Pargas	6	6	0	6		Paola Fraboni
Skräbböle skola åk 2-6	Pargas	6	4	2	6		Paola Fraboni
St Karins svenska skola, åk 3-6	St Karins	11	7	4			Paola Fraboni
Cygnaeus skolan åk 1-2	Åbo	11	6	5			Linnea Holmberg

Åbo bibliotek 3-6	Åbo	7	4	3			Linnea Holmberg
		48	32	16	19	0	
Antal elever sammanlagt vt-2021:		374	270	104	264	43	

Höstterminen 2021

GRK = Grundläggande konstundervisning (Sibbo, Borgå, Hfors, Pargas)

Huvudstadsregionen	Kommun	Elevantal	Flickor	Pojkar	GRK	Klass-ordkonst	Lärare
Karamalmens skola åk 3-5	Esbo	7	7	0			Petra Norrgård
Botby grundskola åk 1-2	Helsingfors	12	8	4	12		Hilda Kahra
Botby grundskola åk 3-4	Helsingfors	6	2	4	6		Hilda Kahra
Centrum åk 4-5 Storyskapare	Helsingfors	9	5	4	9		Linnea Lindström
Centrum åk 4-5 Textspexare	Helsingfors	13	12	1	13		Lotta Sanhaie
Centrum åk 6-7 Berättelsebossar	Helsingfors	7	5	2	7		Lotta Sanhaie
Drumsö förskola	Helsingfors	23	11	12			Charlotta Portin
Drumsö ls åk 1	Helsingfors	12	9	3	12		Charlotta Portin
Drumsö ls åk 1-2	Helsingfors	13	13	0	13		Charlotta Portin
Drumsö ls åk 2	Helsingfors	13	11	2	13		Charlotta Portin
Drumsö ls åk 3	Helsingfors	6	4	2	6		Charlotta Portin
Drumsö ls åk 4	Helsingfors	11	10	1	11		Charlotta Portin
Hoplaxskolan: Haga åk 1	Helsingfors	10	6	4	10		Charlotta Portin
Hoplaxskolan: Haga åk 2-3	Helsingfors	9	9	0	8		Charlotta Portin
Hoplaxskolan: Munksnäs åk 3	Helsingfors	17	7	10		17	Charlotta Portin
Hoplaxskolan: Munksnäs åk 3	Helsingfors	9	5	4	9		Lotta Sanhaie
Hoplaxskolan: Munksnäs åk 4-5	Helsingfors	17	12	5	17		Lotta Sanhaie
Norsen/Cygnaeus åk 2-3	Helsingfors	12	12	0	12		Stina Svenfeldt
Norsen/Cygnaeus åk 3	Helsingfors	12	7	5	12		Stina Svenfeldt
Norsen/Kronohagen åk 3-4	Helsingfors	9	6	3			Hilda Kahra
Månsas ls åk 2-3	Helsingfors	8	8	0	8		Nina Tikkanen
Nordsjö ls åk 1-2	Helsingfors	8	6	2	8		Johanna Berlin
Åshöjdens skola åk 1-2	Helsingfors	13	8	5	13		Charlotta Portin
Åshöjdens skola åk 3-5	Helsingfors	15	14	1	15		Charlotta Portin
		271	197	74	214	17	
Västra Nyland							
Fyyri åk 1-2	Kyrkslätt	5	3	2			Petra Norrgård
Fyyri åk 3-6	Kyrkslätt	10	10	0			Petra Norrgård
Seminarieskolan åk 1-2	Raseborg	7	7	0			Lisa Strömsholm
Mikaelskolan åk 2-6	Raseborg	7	7	0			Linnea Ingman
		29	27	2	0	0	
Östra Nyland							
Kvarnbackens skola åk 2	Borgå	7	5	2	7		Filippa Hella
Zentra åk 3-6	Borgå	4	4	0	4		Filippa Hella
Söderkulla skola åk 1-2	Sibbo	12	10	2	12		Carina Bonn-Mannerberg
Söderkulla skola åk 3-4	Sibbo	7	6	1	7		Carina Bonn-Mannerberg
Söderkulla bibliotek åk 5-6	Sibbo	8	3	5	8		Linnea Lindström
Kyrkoby skola åk 1-2	Sibbo	9	9	0	9		Elisabeth Öhman
Nickby bibliotek åk 3-6	Sibbo	3	3	0	3		Elisabeth Öhman
		50	40	10	50	0	

Åboland							
Pargas centrum åk 0	Pargas	6	3	3	6		Paola Fraboni
Malms skolas eftis åk 1-2 A	Pargas	12	8	4	12		Paola Fraboni
Malms skolas eftis åk 1-2 B	Pargas	13	8	5	13		Paola Fraboni
Pargas bibliotek åk 3-6 A	Pargas	9	8	1	9		Paola Fraboni
Pargas bibliotek åk 3-6 B	Pargas	8	4	4	8		Paola Fraboni
St Karins Svenska skolan, åk 3-6	St Karins	7	3	4			Paola Fraboni
Amosparkens skola åk 1-4	Kimitoön	8	6	2			Anette Nordell
Cygnaeusskolan åk 1-2 A	Åbo	9	5	4			Linnea Holmberg
Cygnaeusskolan åk 1-2 B	Åbo	12	11	1			Linnea Holmberg
Åbo bibliotek åk 3-6 A	Åbo	7	4	3			Linnea Holmberg
Åbo bibliotek åk 3-6 B	Åbo	7	2	5			Linnea Holmberg
		98	62	36	48	0	
Distansgrupper							
Ordodlare 11-12 år	Distans	9	5	4	9		Lotta Sanhaie
Författarfröplantor 13-18 år	Distans	5	5	0	5		Katja von Wendt
		14	10	4	14		
Vuxengrupper							
Kreativa skribenters sällskap	Helsingfors	12	7	5			Katja von Wendt
		12	7	5			
Antal elever sammanlagt ht-2021:		474	343	131	316	17	

Temakurser för inskrivna elever år 2021:

Temakurs	Antal elever	Lärare
Ordkonstshow i Helsingfors	26	Lotta Sanhaie, Charlotta Portin, Katja von Wendt
Harry Potter kurs	27	Paola Fraboni
Sommarkurs, Legenden om ögonstenen	20	Lotta Sanhaie, Katja von Wendt, Petra Norrgård
Dramatikkurs med DuvTeatern	44	Lotta Sanhaie, Linnea Lindström, Charlotta Portin, Katja von Wendt
Klassikerkurs	19	Lotta Sanhaie, Katja von Wendt
Bokmässan 2021	10	Lotta Sanhaie, Charlotta Portin, Katja von Wendt
Sammanlagt deltagare i temakurser 2021	146	

Statistik / Evenemang, kurser, verkstäder, mm. år 2021

Vårterminen 2021	Antal elever	vuxna	totalt	förklaring
Ordkonstledarutbildning 2021		34	34	
Rimlek och ordkonst på Domus daghem & förskola i H:fors	60	6	66	5 besök
Ordkonst på Ankdamms daghem i Helsingfors	10	2	12	3 besök
Rimjam i Helsingfors: ordnat på Teams	88	7	95	7 daghem deltog
Rimjam i Vanda ordnat på Teams	68	6	74	4 daghem deltog
Inspirationsträffar kring poesifilmerna		18	18	3 träffar på distans i mars 2021
Alla räknas, verkstäder med Kulturkontakt Nord	88	5	93	7 verkstäder i 3 skolor

Kulturspaning i Esbo	103	15	118	2 besök i 10 barngrupper + 5 pedagogträffar
Presentation av ordkonst för bibliotekarier i Falun		40	40	27.5.2021. Digitalt studiebesök
Kulturpaletten, samarbete med Dot	95	17	112	4 förskolor i Helsingfors
Ordkonstutställning i Åbo bibliotek				Ingen uppskattning
Sommarläger Pargas	8	3	11	7-9.6.2021.
Lilla ordboets väskor	40	4	44	1 skola
Ordplask	6	7	13	
Kompasser till en god läskunnighet		40	40	10.4.2021. Workshop på webinarium
Ordkonstverkstäder / sanataidetyöpajat		15	15	Fortbildning för småbarnspedagoger
Ordkonst på Kimitoön	150	15	165	Verkstäder i maj 2021
Digital Harry Potter kväll	300		300	4.2.2021, 188 uppkopplingar med 300 personer
Lärofortbildning Solf skola		20	20	18.3.2021. Verkstad för lärare
Vad är läsande på 2020-talet?		11	11	9.4.2021. 2 verkstäder för modersmåls lärare
Lyrikinspirationsworkshop i Borgå gymnasium	105	4	109	28.4.2021. 5 gymnasiegrupper
Kreativ läsning, workshop för gymnasie studerande	22	2	24	6.5.2021. 1 gymnasiegrupp

Sammanlagt våren 2021	1143	271	1414	
------------------------------	-------------	------------	-------------	--

Statistik hösten 2021	<i>Antal barn/ungdomar</i>	<i>Antal vuxna</i>	<i>totalt</i>	<i>Förklaringar /anteckningar</i>
Esbo Kulturspaning	93	8	101	ht: 2 daghem, vt 4 daghem
Grankulla Rimjam på dagis	40	6	46	ht: 2 daghem, vt 2 daghem
Helsingfors Rimjam på dagis	49	9	58	ht: 5 daghem vt: 5 daghem
DUV-teatern slutseminarium		19	19	5.11.2021
Unga poeters sällskap Helsingfors	6		6	4-6 deltagare per träff
Unga poeters sällskap Åbo	4	2	6	3 träffar
Unga poeters sällskap Pargas	4	2	6	3 träffar
Unga poeters sällskap St Karins	7	2	9	3 träffar
Ordkonst hela vägen	72	3	75	Verkstäder i skolor åk 7-9
Bokprojekt Bokens Hus /bokprat	24	3	27	verkstad i skolklass
Bokmässan, quiz: Gissa boken!	65	12	77	29.10.2021 inbjudna klasser & public
Bokmässan, quiz: Gissa boken!	10	13	23	30.10.2021 inbjudna elever & publik
Ordkonst för vuxna, kurs på Åbo Arbis		8	8	29-30.10.2021
Kulturpaus, Kulturskolor i Åboland		10	10	Ca en gång/månad
Ordplask	11	12	23	ht 2021
Lux archipelago	49	3	52	5-21.11.2021
Ordkonstshow Helsingfors	17	30	47	13.11.2021
Ordkonstshow Åbo	27	3	30	20.11.2021
Sanataide Nyt! seminarium		80	80	2.9.2021
Lilla Ordboet	120	6	126	2 skolor
RimCirkus slutseminarium		39	39	26.10, kl 14.50–15.15
Seminarium för småbarnspedagoger		50	50	25.11. Sydostens dagissemi
Pedagogspaning inom småbarnspedagogiken		19	19	11.10,1.11 och 15.11
Rimjam på Bibliotek i Helsingfors	11	7	18	23.10 och 20.11

Presentation för Raseborg stads kulturaktörer		15	15	12.10.2021
Presentation av ordkonst för Åbo Akademi		5	5	
Poesikvällen Ordens estrad i Åbo	30	15	45	3.12.2021
Ordkonst för DuvTeaterns grupper	25	16	41	2 elevgrupper i Toppan, DuvTeaterns dramaklubb

Sammanlagt hösten 2021		664	397	1061
-------------------------------	--	------------	------------	-------------

Sammanlagt hela året 2021		1807	668	2475
----------------------------------	--	-------------	------------	-------------

Övriga projekt och verksamheter:

	Antal elever	vuxna	totalt	
Bokpaket i samarbete med Hem & skola för åk 5	3400	170	3570	170 klasser, uppskattat antal elever: 20/klass